

SAMENWERKINGSVERBAND VOOR WAARDIG WERK POLITIEKE EISEN LOBBY INSTRUMENT

De 4 assen hieronder vormen één geheel dat onlosmakelijk met mekaar verbonden is. We richten deze eisen aan de Belgische regering; zowel op nationaal als op Europees en internationaal niveau, alsook via de vertegenwoordigers van België in de verschillende Europese en internationale instellingen.

AS 1: waardig inkomen uit waardig werk voor iedereen!

a. Een universeel respect voor een waardig inkomen bevorderen, d.w.z. een inkomen dat minimaal de basisnoden van de werkenden en het gezin dekt;

Het ontwikkelingsbeleid moet verder gaan dan een economisch en sociaal beleid gericht op groei. Het zogenaamd 'trickle-down' effect is immers een illusie gebleken. Over het algemeen halen de armsten geen voordeel uit louter economische groei wanneer hier geen beleid van herverdeling mee gepaard gaat. Integendeel zelfs; de armen worden armer.

Een ontwikkelingsbeleid exclusief gebaseerd op lage lonen werkt ook niet, omdat de eenheidskost van arbeid (inclusief de productiviteit, telecommunicatie, infrastructuur, etc.) evenals economische en politieke stabiliteit mee een rol spelen in het bepalen van de comparatieve voordelen.

Regeringen moeten hun verantwoordelijkheid opnemen en streven naar meer samenwerking en naar regulering van de arbeidsmarkt en van private actoren.

We vragen wereldwijd respect voor het recht op een waardig inkomen, dat minimaal de basisnoden van de werknemer en zijn gezin dekt.

De Millenniumdoelstellingen vermelden als armoedenorm 1 dollar per dag per persoon. Dit is onvoldoende om een menswaardig leven te leiden.

Daarom vragen we om:

- 1a1. een economisch beleid te stimuleren dat aan elkeen wereldwijd een waardig inkomen kan bezorgen, dat universele koopkrachtpariteit garandeert. Dit beleid moet de evolutie van de reële lonen verbinden aan de productiviteitswinsten door een rechtvaardige verdeling van inkomsten uit kapitaal en arbeid;
- 1a2. in het kader van elk akkoord dat België afsluit met een ander land, rechtstreeks of via de EU; m.b.t. handel, investeringen, of ontwikkelingssamenwerking, rekening te houden met waardige lonen. Dit moet gebeuren conform de bepalingen van het UVRM en de 8 conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Dit moet gelden voor alle personen die werken in de sectoren of activiteiten die getroffen worden door het akkoord (productie of dienstverlening) – rechtstreeks en in onderaanneming.

b. Het behoud, bescherming en de creatie van waardig werk;

Een goede economie is een noodzakelijke maar geen voldoende garantie om kwaliteitsvolle jobs te creëren, beschermen en behouden. De uitdagingen van de klimaatverandering en de globalisering vragen om een actieve overheid die een geïntegreerde beleidsvisie uitwerkt. De lokale economische ontwikkeling stimuleren is een belangrijk onderdeel hiervan, zeker om de miljoenen mensen in de informele economie beter te beschermen.

De overheid kan en moet zorgen voor begeleidende maatregelen voor mensen die hun job verliezen. Deze moeten kunnen terugvallen op een degelijk vervangingsinkomen, de kans krijgen om zich bij- of om te scholen, begeleid worden bij het zoeken naar ander werk. Vrouwen en jongeren zijn hier speciale aandachtsgroepen.

Daarom vragen we om:

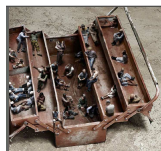
- 1b1. mee te werken aan het opstellen van internationale regels rond de concentratie van kapitaal en aan een fiscaal beleid dat herinvestering van de winsten in de reële economie aanmoedigt. Hierdoor kunnen landen een beleid stimuleren dat waardige jobs genereert, in plaats van beurswinsten op korte termijn;
- 1b2. mee te werken aan een Europese harmonisering op fiscaal en sociaal vlak die ten goede komt aan waardig werk en een waardig inkomen, en gelijkaardige harmonisering aan te moedigen in andere regio's in de wereld;
- 1b3. erover te waken dat de volgende Europese strategie zorgt voor de promotie van kwaliteitsvol werk met arbeidsrechtelijke bescherming van de werknemers, zodat atypische en preciaire jobs nooit de norm worden;
- 1b4. te investeren in het creëren van waardig werk in het Zuiden door het stimuleren van lokale economische ontwikkeling, met speciale aandacht voor vrouwen en jongeren.

c. Toegang tot sociale bescherming garanderen.

Sociale bescherming is een fundamenteel mensenrecht (art 22 en 25 van de UVRM). Mensen die geen werk vinden, moeten kunnen terugvallen op een adequate uitkering (pensioen-, ziekte- of werkloosheidsuitkeringen, ...). Sociale bescherming werkt bovendien als een veiligheidsnet en garandeert sociale inclusie, solidariteit en stabiliteit. Toch is wereldwijd slechts 1 op 5 personen voldoende sociaal verzekerd. In ontwikkelingslanden is slechts 5 à 10% beschermd. Omdat staten in het Zuiden vaak geen degelijke sociale bescherming aanbieden, ondernemen vakbonden, ngo's, coöperaties, mutualiteiten in het Zuiden zélf initiatieven om sociale uitsluiting tegen te gaan. Ze doen dit via de dienstverlening aan hun leden. Wil men de armoede in het zuiden op een duurzame manier bestrijden, dan moet de uitbouw van sociale bescherming in het Zuiden een prominente plaats krijgen. Eén van de kenmerken van de zogenaamde ontwikkelde landen, is immers een formeel systeem van sociale bescherming. Daarbij moet sterk rekening gehouden worden met de bestaande initiatieven, de lokale noden en prioriteiten en de meer algemene ontwikkelingscontext.

Daarom vragen we om:

- 1c1. het belang van sociale bescherming als ontwikkelingsstrategie te onderlijnen binnen de multilaterale instellingen en er een prioriteit van te maken in de bilaterale dialoog en samenwerking met de partnerlanden. Dit kan namelijk door de vrijwillige bijdrage aan de het STEP-programma van de IAO (m.b.t. pensioen, kindercare, werkloosheid, ziekte) aanzienlijk te verhogen;
- 1c2. overheden in het Zuiden te ondersteunen in het uitwerken en toepassen van een wettelijk en logistiek kader voor sociale beschermingsinitiatieven, o.a. via budgethulp mét respect voor ownership. Dit met het oog op het institutionaliseren van deze initiatieven;
- 1c3. organisaties en bewegingen in het Zuiden die hun eigen solidariteit organiseren, financieel en logistiek te steunen zodat deze hun sociale beschermingsvormen kunnen uitbouwen of versterken.

AS2: waardig werk centraal in het internationaal beleid!

a. Waardig werk in de eerste Millenniumdoelstelling opnemen

Arbeid kwam in de Millenniumdoelstellingen amper aan bod. Daarop is vanuit syndicale organisaties, ngo's en VN-instellingen veel kritiek gekomen. In september 2005 hield de Verenigde Naties een opvolgingstop rond de Millenniumdoelstellingen. Na veel druk kwam er uiteindelijk ook een paragraaf over waardig werk in de afsluitende verklaring van die Top. In juli 2006 werd waardig werk geagendeerd op de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties. Alle aanwezige ministers namen daar een verklaring rond menswaardig werk aan die meer concreet uitlegt hoe ze volledige tewerkstelling en waardig werk wil realiseren. In hetzelfde jaar riep de toenmalige Secretaris-Generaal van de VN, Kofi Annan, op om het recht op waardig werk formeel in de eerste Millenniumdoelstelling op te nemen. Wij willen dat deze woorden in de praktijk worden omgezet. In 2010 wordt opnieuw een stand van zaken opgemaakt rond de Millenniumdoelstellingen.

Daarom vragen we om:

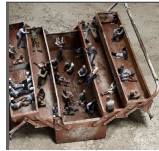
- 2a1. waardig werk in de Millenniumdoelstellingen te integreren aan de hand van duidelijke en meetbare objectieven, doelgroepen en indicatoren, o.a. rond vrouwen, jongeren, formele en informele tewerkstelling in de landbouw en niet-agriculturele sector. We pleiten er hier voor om dit vooral in de eerste Millenniumdoelstelling (MDG 1 - bestrijden van honger en armoede) te doen;
- 2a2. waardig werk te integreren in de verplichte jaarlijkse rapportering over de realisatie van de Millenniumdoelstellingen aan het Belgisch parlement, met concrete doelgroepen en indicatoren – vooral in MDG1. Ook vragen we om binnen het kader van de verbintenissen van de EU rond de Millenniumdoelstellingen een jaarlijkse rapportering rond waardig werk te bepleiten.

b. Waardig werk integreren in het beleid van België en van alle internationale organisaties en vanuit die doelstelling coherentie nastreven;

De resultaten geboekt door ontwikkelingssamenwerking worden grotendeels teniet gedaan door een commercieel en financieel vrijhandelsbeleid, wat nefaste gevolgen heeft voor de armsten landen en bevolkingsgroepen. Vooral het gebrek aan een adequaat multilateraal regelgevend kader, zorgt ervoor dat de bilaterale en regionale vrijhandelsakkoorden, zoals de EPA's, vooral in het voordeel van de rijkste landen uitvallen en de jonge industrieën en overlevingslandbouw in de armste landen in de kiem smoren.

Daarom vragen we om:

- 2b1. in te gaan tegen de recepten voor deregulering van de arbeidsmarkt zoals voorgeschreven in beleidsdocumenten; o.a in het Doing Business rapport van de Wereldbank en de artikel IV consultaties bij het IMF. De Wereldbank moet stoppen met het gebruik van de Employing Workers Indicator in haar arbeidsmarktstrategie. WB en IMF mogen deze indicator niet meer gebruiken bij het formuleren van beleidsaanbevelingen voor een land, noch als voorwaarde voor het toekennen van leningen;
- 2b2. samen met de IAO een alternatieve aanpak te ontwikkelen om landen aan te moedigen waardig werk en goede sociale bescherming te creëren en de fundamentele arbeidsnormen toe te passen. Deze aanpak moet de huidige vervangen; nl. de macro-economische voorwaarden waaraan ontwikkelingslanden moeten voldoen vooraleer ze leningen krijgen, zoals privatisering en liberalisering van bepaalde sectoren;
- 2b3. veel meer rekening te houden met sociale en individuele mensenrechten - en in het bijzonder de arbeidsrechten - in de opmaak, bij de beoordeling van de wenselijkheid en de

- impact en de onderhandeling van de bilaterale en multilaterale handels- en investeringsakkoorden. België moet aandringen op de aanwezigheid en actieve participatie van de sociale partners in Noord en in Zuid in dit hele proces;
- 2b4. te waken over de coherentie in beleid tussen de verschillende beleidsdomeinen en internationale instellingen van de Belgische politiek (en tussen haar Belgisch, Europees en internationaal beleid) enerzijds en waardig werk anderzijds, zoals gedefinieerd door de IAO. De EU kan hierin een voortrekkersrol spelen door op de eerste plaats zelf coherent te zijn en meer met één stem te spreken in de internationale instellingen en haar kennis en expertise beter aan te wenden om waardig werk te realiseren.
 - 2b5. de FOD Tewerkstelling en Sociale Zaken te laten deelnemen aan de interministeriële conferentie Buitenlands Beleid, zodat waardig werk hierin een centrale plaats kan krijgen.

c. Het internationaal engagement om 0.7% van het Bruto Nationaal Inkomen te besteden aan ontwikkelingshulp verbinden aan de doelstelling waardig werk.

België heeft zich geëngageerd om tegen 2010 de beloofde 0,7 procent van het BNI aan ontwikkelingssamenwerking te besteden. Wil België deze kwantitatieve doelstelling halen, dan moet men het huidige tempo dringend bijsturen. Meer middelen is goed, maar ontwikkelingssamenwerking moet ook kwalitatief goed zijn. De beloofde verhoging van het budget voor ontwikkelingssamenwerking moet ook gepaard gaan met specifieke maatregelen ter bevordering van waardig werk.

Daarom vragen we om:

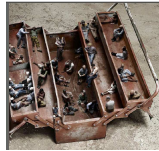
- 2c1. in geval van de herziening van de Wet op Ontwikkelingssamenwerking (1999) waardig werk een centrale plaats te geven in de Belgische ontwikkelingssamenwerking, voorzien van duidelijke en meetbare objectieven, doelgroepen en indicatoren;
- 2c2. het parlement en de indirecte actoren van ontwikkelingssamenwerking (namelijk ngo's en vakbonden) moeten met respect voor hun specificiteit op voorhand en op een systematische wijze betrokken worden bij de bepaling en de uitvoering van het Belgisch beleid rond ontwikkelingssamenwerking. Hiertoe moet er een permanent overleg zijn tussen het kabinet en administratie van de minister van ontwikkelingssamenwerking en deze indirecte actoren;
- 2c3. ook in de dialoog en samenwerking met de partnerlanden moet er voldoende aandacht zijn voor waardig werk, de bijdrage die waardig werk levert aan armoedebestrijding en de manier waarop België hier de partnerlanden in kan ondersteunen.

AS 3: garanderen van de sociale rechten wereldwijd!

a. De syndicale vrijheden afdwingen en de sociale dialoog mondialiseren;

Vrijheid van vereniging en recht op organisatie (IAO Conventie 87) en het recht op Collectieve Onderhandelingen (IAO Conventie 98) behoren tot de 8 fundamentele arbeidsnormen (ook wel de syndicale rechten genoemd). Fundamentele arbeidsnormen zijn universele mensenrechten. De naleving ervan is noodzakelijk om uit de armoede te geraken. Loon- en inkomensongelijkheid of erbarmelijke arbeidsomstandigheden komen bijvoorbeeld minder voor in landen waar de vrijheid van vereniging of sociale dialoog wordt gerespecteerd.

Hoewel de arbeidsrechten dateren van 1948 en 1949 zijn schendingen ervan nog steeds schering en inslag in vele delen van de wereld. De 'Commissie voor Vrijheid van Vereniging' van de Internationale Arbeidsorganisatie krijgt elk jaar klachten over moord of verdwijningen van

syndicalisten, vrijheidsberoving, arrestatie, fysieke bedreigingen of mishandelingen, onterecht ontslag van vakbondsmilitanten vanwege hun syndicale activiteiten, ...

We willen dat de sociale dialoog, arbeidsrechten en andere sociale verworvenheden overal ter wereld en ook binnen de Europese Unie en in eigen land beschermd en bevorderd worden.

Daarom vragen we om:

- 3a1. te werken aan een versterking van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en haar klachtenmechanisme, zodat de IAO gesteund wordt in haar normerende en toezichthoudende rol m.b.t. de fundamentele arbeidsnormen in het multilateraal systeem;
- 3a2. te streven naar een hervorming van VN-instellingen met o.a. een Economische, Sociale en Ecologische Veiligheidsraad die waakt over de hiërarchie van de normen en een universeel respect voor de sociale normen;
- 3a3. Te ijveren voor het verankeren van het respect voor arbeidsnormen in de WTO en de internationale financiële instellingen;
- 3a4. steun aan de IAO-programma's voor versterking van de sociale dialoog in Afrika verder te zetten en uit te breiden naar elders in de wereld;
- 3a5. de fundamentele arbeidsnormen en de ontwikkeling van een vrije en democratische vakbond op de agenda te zetten in alle diplomatieke betrekkingen, economische en commerciële relaties en in de betrekkingen in het kader van ontwikkelingssamenwerking. Ook moeten partnerlanden aangemoedigd worden om de fundamentele arbeidsnormen te integreren in hun wetgeving en de nodige assistentie krijgen om de normen in de privé- en overheidssector toe te passen en af te dwingen.

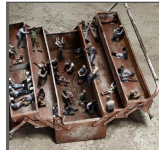
b. Een einde stellen aan alle discriminaties op het werk (o.a. deze op basis van geslacht) en het respect garanderen voor de rechten van alle werkenden (ook arbeidsmigranten, zij die werken in de informele sector, landbouwers en landarbeiders);

Arbeidsrechten zijn onontbeerlijk bij het realiseren van waardig werk en fundamenteel voor de duurzame ontwikkeling van een land. Het effectief garanderen en beschermen van de fundamentele rechten is een vorm van "empowerment". Werknemers in de informele, zwarte of grijze economie kunnen geen beroep doen op de arbeidswetgeving, zijn moeilijker te organiseren en daarom veel kwetsbaarder voor agressie en andere vormen van misbruik. Vrouwen, kinderen en migranten zijn in de informele economie oververtegenwoordigd. Arbeidsmigranten zijn bijzonder kwetsbaar, vooral wanneer zij over een onzeker werk- en verblijfstatuut beschikken. Legale arbeidsmigranten zijn vaak door de wetgeving aan hun werkgever gebonden: hun job verliezen betekent hun verblijfs- en/of werkvergunning verliezen. Clandestiene migranten van hun kant hebben schrik om uitgewezen te worden indien ze misbruik aanklagen.

Deze werknemers worden dan ook door bepaalde werkgevers uitgespeeld tegen andere werknemers met een sterker statuut. De discriminatie in inkomens op basis van ras, oorsprong, leeftijd of gender moet stoppen. De overheid moet een kader voorzien dat aan alle groepen een waardig inkomen en degelijke arbeidsomstandigheden kan garanderen. De informele sector, de landbouwsector en de migranten moeten kunnen participeren aan de agenda van waardig werk op nationaal/ regionaal/ internationaal niveau. Zo kunnen zij er mee voor zorgen dat waardig werk en waardig inkomen – en vooral vrijheid van vereniging en recht op sociale bescherming – ook voor hen effectief gegarandeerd worden

Daarom vragen we om:

- 3b1. nationale, Europese en internationale maatregelen te nemen om "gelijk loon voor gelijk werk" in de praktijk te brengen. Dit kan door het ratificeren van de conventie 183

- van de IAO (m.b.t. minimale bescherming van moederschap, zwangerschapsverlof, gezondheid op het werk, borstvoedingspauzes ...);
- 3b2. de IAO verklaringen en VN Conventies m.b.t. het beschermen van de rechten van arbeidsmigranten en hun families (1990) te ondertekenen en in de praktijk te brengen, zodat ook zij hun rechten kunnen afdwingen;
 - 3b3. er voor te zorgen dat de IAO conventies ook van toepassing zijn op diegenen werkzaam in de informele sector. Dit kan b.v. door de organisatie van een IAO-conferentie over de informele sector;
 - 3b4. erover te waken dat ook landarbeiders en landbouwers hun recht op waardig werk en waardig loon gerealiseerd zien in overeenstemming met voedselsoevereniteit.

AS4: reguleren van de privé actoren!

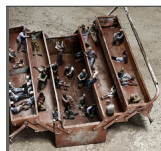
a. De commerciële en investeringspolitiek ondergeschikt maken aan het respect voor de internationale arbeidsnormen van de ILO en deze normen bindend maken voor bedrijven en hun filialen;

De financiële globalisering heeft sedert de jaren '80 en '90 de manier waarop de wereldeconomie functioneert drastisch beïnvloed, met een steeds grotere rol voor de transnationale bedrijven. De logica die ondernemingen zichzelf opleggen is een gemiddeld rendement van 15% voor de fondsen onder controle van de aandeelhouders. Deze ongebreidelde winsthonger en de creatie van "beurswaarde" zorgt ervoor dat bedrijven zich focussen op die activiteiten waarin ze uitblinken en hun productieketting fragmenteren over de wereld – omdat ze op deze wijze de vaste kosten willen beperken en hun financiële opbrengsten zo groot mogelijk willen maken. Maar hierdoor worden staten en werknemers over de hele wereld met mekaar in concurrentie gezet. Dit beleid van fragmentering maakt overleg onmogelijk: vakbonden moeten als het ware opboksen tegen 'onzichtbare werkgevers' die wereldwijd druk uitoefenen op de lonen, werkomstandigheden en sociale bescherming. Hiertegenover moet dringend een regulerend kader worden gesteld dat sociale dumping aan banden legt en dat het respect voor de internationale arbeidsnormen van de Internationale Arbeidsorganisatie afdwingt.

Momenteel bestaan twee sets van richtlijnen die een goede leidraad vormen voor het gedrag van ondernemingen op onder andere het vlak van werkgelegenheid, arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden, inclusief het respect voor de internationale arbeidsnormen van de IAO. Dit zijn de tripartiete principeverklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie inzake de multinationale ondernemingen en het sociaal beleid en de richtlijnen voor multinationals van de Organisatie voor Economische Ontwikkeling en Samenwerking. Maar deze richtlijnen zijn niet afdwingbaar en worden te weinig gerespecteerd.

Daarom vragen wij om:

- 4a1. het respect voor fundamentele arbeidsnormen op te leggen aan ondernemingen en hun filialen; o.a. de distributiesector ten aanzien van hun werknemers, leveranciers en onderaannemers;
- 4a2. er bij de EU op aan te dringen dat een volledig nieuw investeringsframework wordt uitgewerkt, waarbij de rechten en plichten van investeerders en ontvangende landen in evenwicht worden gebracht. Dit betekent dat de EU in de bilaterale en biregionale handels- en investeringsakkoorden niet mag terugvallen op het oude kader rond investeringen, dat trouwens ook op multilateraal niveau is geweigerd;
- 4a3. in investerings- en handelsakkoorden bepalingen op te nemen die de overheden verplichten om nauwer toe te zien op het respecteren van de fundamentele arbeidsrechten door hun multinationals in het buitenland. Dit kan door de OESO richtlijnen voor multinationals en de IAO tripartiete principeverklaring inzake multinationals en sociaal beleid afdwingbaar te maken;

- 4a4. de middelen voor sociale inspectie te verhogen en de rol van de IAO te versterken op het vlak van vorming en begeleiding van nationale openbare sociale inspectiediensten. Dit met het oog op een echt doeltreffende controle, en indien nodig bemiddeling of wettelijke sancties op te leggen in geval van schendingen.

b. De internationale financiële sector reguleren om een beleid aan te moedigen dat waardig werk creëert

De liberalisering van internationale kapitaalstromen, aanbevolen door het IMF aan ontwikkelingslanden, verscherpt financiële crisissen en internationale financiële onevenwichten. In periodes van crisis verminderen de inkomens van de werknemers – en nadien herstellen ze zich bijna nooit tot op het niveau van voor de crisis.

Het gebrek aan coherentie tussen de internationale financiële, monetaire en commerciële systemen, lokt externe schokken uit die het voor ontwikkelingslanden (die nog al te vaak gebukt gaan onder schulden) moeilijk maken om een duurzaam en stabiel beleid uit te bouwen. Hun gebrek aan transparantie en de risico's die financiële instellingen (zoals banken, investeringsfondsen en speculatieve fondsen, hedgefonds e.a.) nemen, leiden op hun beurt tot een verhoogde financiële instabiliteit en schommelende wisselkoersen en prijzen, wat leidt tot financiële, monetaire en voedselcrisissen met dramatische gevolgen. Vooral de fiscale paradisijs - die instaan voor de helft van de internationale kapitaalstromen - blinken uit door hun ondoorzichtigheid, met als gevolg belangrijke fiscale verliezen voor staten, waardoor deze laatste nog minder manoeuvreerruimte hebben om hun eigen beleid te bepalen.

Daarom vragen wij om:

- 4b1. te stimuleren dat een nieuw multilateraal regulerend kader wordt aangenomen voor het internationale financiële systeem, met het oog op het garanderen van de internationale financiële, monetaire en handelsstabiliteit. Dit betekent transparantie, traceerbaarheid, omkadering van de internationale financiële stromen en engagementen "buiten balans" van de financiële instellingen, evenals door een verhoging van de liquiditeitsratio van banken, de voorwaarden met betrekking tot de eigen middelen van speculatieve fondsen en bedrijven;
- 4b2. in de missie van het IMF het deel op te waarderen over "*het behoud van het niveau van tewerkstelling en reële inkomens en het ontwikkelen van productieve inkomensbronnen van alle lidstaten als eerste doelstellingen van economisch beleid*" (artikel 1, alinea 2 van de statuten). Dat kan door het democratiseren van de instelling; nl. door het stemrecht van ontwikkelingslanden beduidend te verhogen en door het installeren van een dubbele meerderheid. Ook het heroriënteren van de missie van het IMF naar de stabiliteit van internationale financiële evenwichten;
- 4b3. de publieke schuld kwijt te schelden van ontwikkelingslanden en deze fondsen aan te wenden voor een tewerkstellingsbeleid dat waardig werk creëert;
- 4b4. actief mee te werken aan het opstellen en toepassen van internationale maatregelen voor het ontmantelen van belastingparadijsen. Dit betekent het aanbrengen van concrete voorstellen, op basis van de resultaten van hoorzittingen rond belastingparadijsen in het Belgische parlement. Deze voorstellen moeten ook op het niveau van de EU, OESO en VN verdedigd worden.